

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Markéta LEPIKOVÁ

**ETNICKÉ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA SINGAPURU
A JEHO SPECIFIKA**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Jan Hercik

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci řešila sama a že jsem uvedla všechnu použitou literaturu.

Olomouc 1. 5. 2011

.....

podpis autorky

Děkuji Mgr. Janu Hercikovi za vstřícný přístup při vedení bakalářské práce a za účinnou metodickou, odbornou a pedagogickou pomoc při zpracování práce.

Etnické složení obyvatel Singapuru a jeho specifika

Abstrakt

Bakalářská práce předkládá informace o etnickém složení obyvatel Singapuru a charakteristikách jednotlivých národnostních skupin. Nejpočetnějšími skupinami jsou Číňané, Malajci a Indové. Tyto skupiny od sebe kromě rozdílných kulturních zvyklostí odlišuje také náboženství (buddhismus, islám, hinduismus). Na popis náboženských specifíků je v textu kladen zvláštní důraz. Práce využívá především data Singapurského statistického úřadu. Práce v úvodu popisuje historické souvislosti vedoucí k národnostní pestrosti, následně nastiňuje vzájemné vztahy jednotlivých etnik a politiku státu ve vztahu k nejvýznamnějším národnostním skupinám. Informace z dostupných zdrojů jsou porovnávány s vlastními poznatky autorky zjištěnými během 4 měsíců strávených v Singapuru.

Klíčová slova: Singapur, etnické složení, náboženství, multikulturalita, demografická analýza

Ethnic composition of the population of Singapore and its specifics

Abstract

This thesis deals with the ethnic composition of the population of Singapore and the characteristics of particular ethnic groups. The largest groups are formed by the Chinese, Malays and Indians. These groups differ from each other in both cultural specifics and religion (Buddhism, Islam, Hinduism). The thesis emphasizes religion differences and specifics. Data used in text were provided by Department of Statistics Singapore. At the beginning the thesis describes historical grounds, which lead to multiculturalism. The text further outlines mutual relationships between ethnics and the politics of Singapore concerning the most important ethnic groups in the country. Information were taken from available sources and compared with own experience, which the author gained during 4 months in Singapore.

Key words: Singapore, ethnic composition, religion, multiculturalism, demographic analysis

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta LEPÍKOVÁ**

Osobní číslo: **R090246**

Studijní program: **B1301 Geografie**

Studijní obor: **Regionální geografie**

Název tématu: **Etnické složení obyvatelstva Singapuru a jeho specifika**

Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Struktura práce: 1.Základní charakteristika etnického složení obyvatelstva Singapuru 2.Národnostní a náboženské menšiny, jejich vliv na společnost 3.Vzájemné vztahy menšin a jejich historický podtext 4.Tabulky a grafy 5.Závěr 6. Shrnutí - Summary(v českém a anglickém jazyce), klíčová slova (keywords) Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách: listopad 2010 ... přehled dostupné literatury leden 2011 ... vypracování map a grafů březen 2011 ... textová část Rozsah práce: 10 000 - 12 000 slov základního textu

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 5 000 - 8 000 slov
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

ANDĚL, J., MAREŠ, R. (1999): "Starý svět" Asie a Afrika. Encyklopedický přehled zemí. Země světa do kapsy II. Nakladatelství Olomouc, Olomouc 1999, 400 s., ISBN 80-7182-085-7 AS'ART, N. F. 2000. Crafting Selves: The case of Indian-Muslims in Singapore. Academic Exercise, Department of Sociology, National University of Singapore. BARTH, F. (1969): Ethnic Groups and Boundaries. Little Brown, Boston 1969
BUBLA, J. (1977): Zaostřeno na Singapur. Nakladatelství Orbis, Praha 1977, 188 s. FÁREK, J. a kol. (1982): Singapur. Obchodně ekonomické sborníky. Svazek 68. Řada Asie. Nakladatelství Pressfoto - vydavatelství ČTK, Praha 1982
LIM, Lu S.. 1987. The Arabs of Singapore: a Sociographic study of their place in the Muslim and Malay world of Singapore. Academic Exercise, Department of Sociology, National University of Singapore 1987
STRNAD, S. (2001): Čínští tygři, čínští draci : postřehy a úvahy ze Singapuru, Macaa, Hongkongu a Tchaj-Wanu. Nakladatelství Votobia, Olomouc 2001, 221 s., ISBN 80-7198-468-x
ZBOŘIL, Z. (2009): Dějiny Malajsie, Singapuru a Bruneje. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2009, 387 s., ISBN 978-80-7106-501-2
The Singapore Department of Statistics (data pro zpracování tabulek a grafů, dostupné z <http://www.singstat.gov.sg>) a další obecné i regionální prameny ke studované oblasti

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jan Hercik**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **3. října 2010**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2011**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 3. října 2010

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Cíle práce	9
3. Metody zpracování.....	10
4. Historické souvislosti.....	11
4.1 První osídlování	11
4.2 Vývoj v 19. století.....	11
4.3 Vývoj ve 20. století	12
5. Identita.....	15
5.1 Pojem identita	15
5.2 Utváření identity	16
5.3 Koncept sdílených hodnot.....	16
6. Etnické a náboženské skupiny.....	18
6.1 Etnické složení	18
6.2 Jazyk.....	20
6.3 Náboženské složení.....	21
6.4 Číňané	22
6.5 Malajci	25
6.6 Indové.....	27
6.7 Prostorové rozmístění etnických skupin	29
6.8 Politické pozadí.....	32
7. Vzájemné vztahy	34
7.1 Výzkum Ties that bind	34
7.2 Postoj Číňanů k ostatním národnostem.....	34
7.3 Postoj Malajců k ostatním národnostem	35
7.4 Postoj Indů k ostatním národnostem	36
7.5 Vzájemná vnímání jednotlivých etnických skupin	37
7.6 Vzájemná vnímání jednotlivých náboženských skupin	38
11 Závěr.....	40
12 Summary	42
Seznam použité literatury	44

1. Úvod

Předmětem této bakalářské práce je národnostní struktura obyvatelstva Singapuru. Práce se zaměřuje především na analýzu národnostních a náboženských specifik této země, objasňuje jejich historické pozadí a pátrá po příčinách nekonfliktního soužití všech skupin.

Singapur je ostrovní městský stát v jihovýchodní Asii. Nemá žádné pozemní hranice, nejbližšími sousedy je Malajsie na severu a Indonésie na jihu. Počet obyvatel je téměř 5 milionů, občanů je o milion méně. Hustota populace patří k nejvyšším na světě a neustále roste, především díky vysoké imigraci. Náboženské složení je velice pestré. Na 697 km² zde bez větších konfliktů žijí Číňané, Malajci, Indové a další. Každá ze skupin má svou kulturu, vyznává odlišné náboženství, preferuje jiné zvyky a vzory chování. Přes všechny vnitřní rozdíly tvoří obyvatelé Singapuru silnou jednotu, která ze země dělá jednu z nejsilnějších ekonomik světa, stát s jednou z nejnižších měr nezaměstnanosti a vysokou kvalitou života. Inspirací k výběru tématu bakalářské práce byl čtyřměsíční pobyt v Singapuru a zájem o pochopení prakticky bezproblémového vzájemného fungování jednotlivých etnických skupin.

2. Cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je podrobněji analyzovat etnickou a religiozní strukturu obyvatelstva Singapuru. Důležité je zaměřením se jak na odlišnosti a vzájemné soužití jednotlivých skupin, tak na chápání a proces vytváření územní identity obyvatel státu.

Práce se zaměřuje na historické pozadí vytváření multikulturní společnosti, nastiňuje okolnosti osídlování Singapuru a komentuje významnější události, které měly vliv na formování etnické a náboženské struktury státu. Stěžejní část práce se věnuje popisu jednotlivých skupin obyvatel z hlediska etnického a náboženského. Snahou je zde vyzvednout kulturní, charakterové i behaviorální rozdíly mezi hlavními skupinami, kterými jsou Číňané, Malajci a Indové. Na základě primárních dat ze singapurského statistického úřadu uvádí aktuální číselné údaje o počtech příslušníků jednotlivých etnik a o počtu věřících hlásících se k hlavním náboženským směrům, jimiž jsou buddhismus a taoismus, islám, hinduismus a křesťanství. Pomocí kartogramů popisuje prostorové rozmístění jednotlivých etnických skupin.

Na základě výzkumu provedeného Nanyangskou Technologickou Univerzitou v Singapuru jsou v bakalářské práci analyzovány vzájemné vztahy mezi jednotlivými skupinami obyvatel. V této studii je popsáno vnímání a stupeň tolerance k příslušníkům jiných etnických a náboženských skupin.

3. Metody zpracování

Hlavní metodou pro zpracování bakalářské práce byla kompilace informací získaných z českých i cizojazyčných literárních zdrojů. Při posuzování historických příčin vzniku multikulturní společnosti se práce opírá o historická fakta především z knih Dějiny Malajsie, Singapuru a Bruneje od Zdeňka Zbořila, Zaostřeno na Singapur od Jiřího Bubly a Singapur od Jiřího Fárka. Při popisu jednotlivých etnických skupin a jejich specifických vlastností práce vychází zejména z knihy Stanislava Strnada Čínští tygři, čínští draci. Díky přístupu do knihovny databáze Nanyangské Technologické Univerzity v Singapuru bylo možné čerpat informace také ze studií a výzkumů prováděných Univerzitou samotnou. Jedním z výzkumů využitých pro potřeby práce byla publikace Yolandy Chin a Normana Vasu s názvem Ties that bind. Tato zpráva se zabývá mezináboženskými a mezirasovými vztahy.

Nejdůležitějším pramenem byla však publikace o sčítání lidu z roku 2010 vydaná singapurským statistickým úřadem počátkem roku 2011. Na základě primárních dat z této publikace byla provedena regionální demografická analýza, sestaveny kartogramy, grafy a tabulky. I přesto, že rasové a náboženské otázky jsou v Singapuru velmi citlivé téma, byla na webových stránkách v březnu 2011 (pravděpodobně poprvé v historii) zveřejněna data o prostorovém rozmístění jednotlivých etnických skupin, čehož bylo v práci využito k sestavení map.

Neméně podstatnou uplatněnou metodou byl také regionální terénní výzkum, který probíhal v lednu – květnu 2010 přímo v Singapuru. Během osobní návštěvy bylo prováděno pozorování a hodnocení chování jednotlivých etnických skupin, jejich soužití a vzájemného vnímání. V uvedené době rovněž probíhalo pořizování fotodokumentace.

4. Historické souvislosti

4.1 První osídlování

První osídlování Singapuru probíhalo přibližně před osmi tisíciletími (ZBOŘIL, 2009). Od té doby mají na Singapur střídavě vliv Indové, Malajci, Jávanci, Britové a Číňané. Název Singapur se objevil ve 14. století a znamená Lví město. Z historických zpráv je zřejmé, že ostrov doplácel na spory okolních vládců. Mezi 14. a 18. stoletím zarostl džunglí.

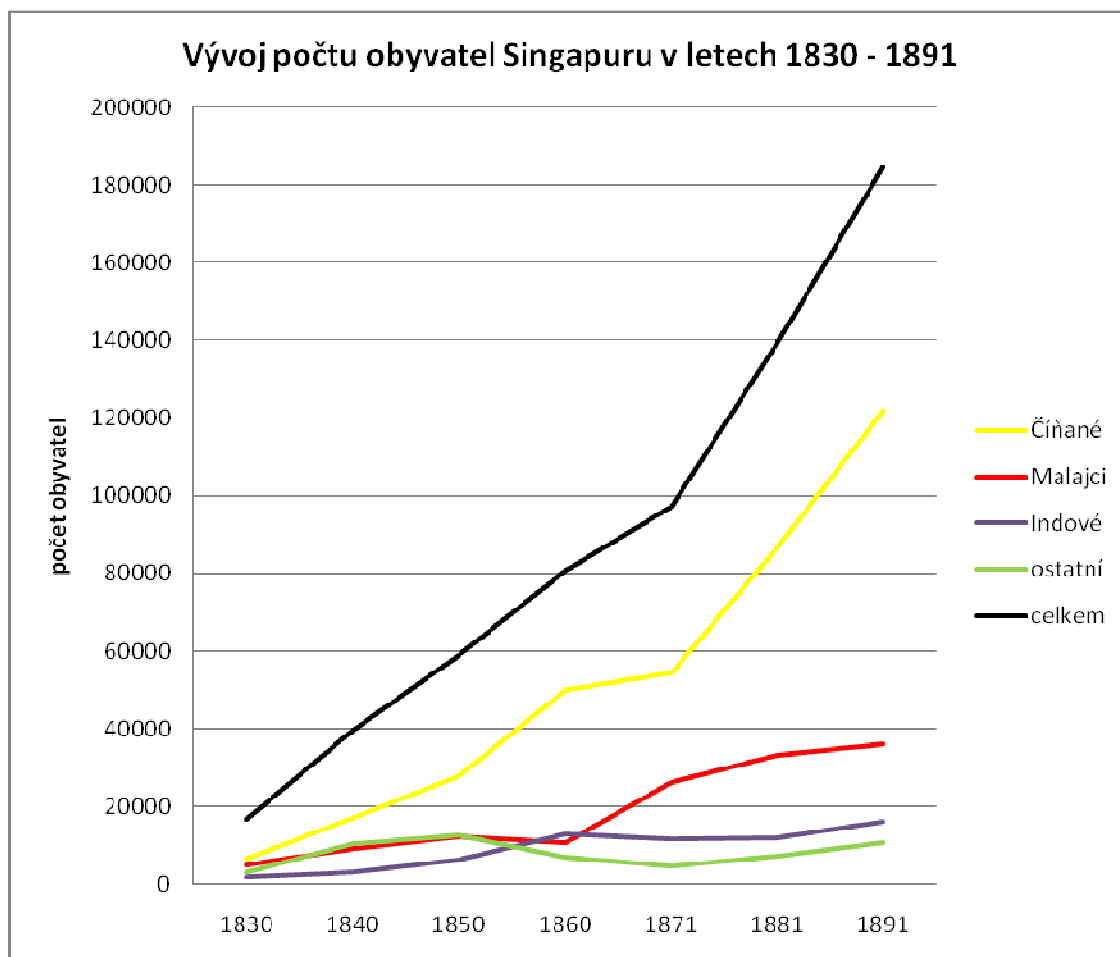
4.2 Vývoj v 19. století

V roce 1819, kdy byl stát založen, jej obývalo jen 150 rybářů – 30 Číňanů a 120 Malajců (FÁREK, 1982, s. 9). Do června roku 1819 počet obyvatel vzrostl na čtyři tisíce (BUBLA, 1977, s. 11). Nešlo o populační zázrak, ale o první vlnu přistěhovalectví. Příznivé obchodní podmínky přivedly především Číňany a Malajce. O rok později se počet přesídlenců více než zdvojnásobil. Z prvního sčítání lidu v lednu roku 1824 existuje první přesné číslo: 10 683 obyvatel. Z celkového počtu obyvatel bylo 4850 Malajců, 3317 Číňanů, 1655 indonéských Bugiů, 756 Indů, 74 Evropanů, 16 Američanů a 15 Arabů (BUBLA, 1977, s. 12).

Díky přistěhovalectví pokračoval trend zvyšování počtu obyvatel v průběhu celého 19. století. Po roce 1832 politika volného obchodu přilákala mnoho Číňanů (především dělníků) přímo z Číny. Od tohoto období má čínské etnikum v Singapuru výraznou početní převahu nad ostatními. Prudký nárůst čínského obyvatelstva byl zaznamenán v 60. letech 19. století během druhé opiové války, kdy byl obchod s čínskými dělníky legální (viz obr. 1). V roce 1871 žilo v Singapuru již 54 572 Číňanů (TROCKI, 2006, s. 64). Všichni tito přistěhovalci začali tvořit enklávy a bydleli pohromadě, zejména v oblasti dnešního China Town.

Během třiceti let došlo vlivem přistěhovalectví čínských dělníků ke ztrojnásobení populace čínského etnika. Do skupiny „ostatní“ se v této době řadí

především výrazná menšina Japonců, kteří zastávali povolání lékárníků, kadeřníků nebo majitelů nevěstinců. Ke konci 19. století tvořily ženy jen asi 10 % populace Singapuru, neboť přistěhovalci všech ras byli většinou muži, kteří přišli za prací bez rodin či manželek. Mnoho japonských a čínských žen se proto živilo jako prostitutky.

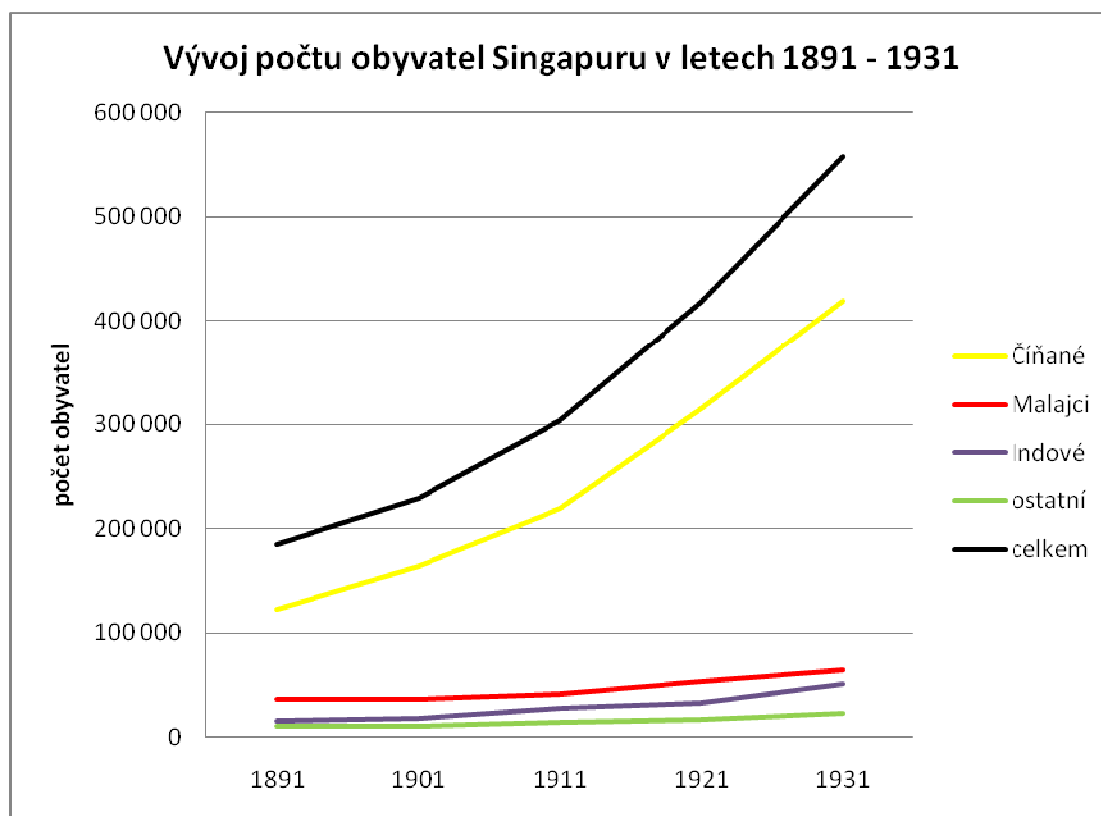
Obr. 1 Vývoj počtu obyvatel Singapuru v letech 1830–1891 (TROCKI, 2006)

4.3 Vývoj ve 20. století

Během první poloviny 20. století vládl v Číně chaos a války, proto počet čínských přistěhovalců v Singapuru stále rychle rostl. V roce 1901 bylo Číňanů již 164 041 a tvořili tak 72 % z celkového počtu 228 555 obyvatel. V roce 1911 už žilo na ostrově 303 321 obyvatel. (BUBLA, 1977, s. 18). Pro rozvoj Singapuru bylo důležité, že čínští přistěhovalci nepřerušili styky se svými rodinami v místech svých narození

a udržovali kontakty s čínskými menšinami ve všech oblastech jihovýchodní Asie. To usnadnilo rozvoj regionálního obchodu (FÁREK, 1982, s. 9).

V prvních desetiletích dvacátého století byl Singapur prosperujícím kosmopolitním městem a hlavním bodem britského impéria na východ od Indie. První světová válka jako by pro Singapur vůbec neexistovala. Město bylo ovládáno západními, hlavně britskými společnostmi. Nejbohatšími osobami však byli Číňané, Indové, Židé a Arabové. Britské osobnosti měly „jen“ politickou a správní moc. V roce 1931 bylo složení obyvatel Singapuru následující: 418 640 Číňanů (75 %), 65 014 Malajců (12 %), 50 811 Indů (9 %) a 23 280 ostatních národností (4 %). Celkový počet obyvatel byl 557 745 (TROCKI, 2006, s. 64, viz obr. 2).

Obr. 2 Vývoj počtu obyvatel Singapuru v letech 1891–1931 (TROCKI, 2006)

Třicátá léta byla vrcholem hospodářské prosperity. V roce 1941 dochází však k pozemnímu útoku na Singapur ze strany Japonska a již 15. února 1942 podepisuje britské velení kapitulaci. Tato porážka má dopad zejména psychologický: pád

Singapuru byl pádem britské moci, podkopáním představy o nadřazenosti bílé rasy a Angličanů zejména. Byl to první stimul myšlenek o národní nezávislosti.

Japonskou okupací nastal nový režim. Nenávist k Japoncům sjednotila singapurský lid bez ohledu na národnost. Právě v této době se vytvořil pocit vlastenecké náležitosti k Singapuru, který později podnítil Singapurce k úsilí o ukončení britské nadvlády a dosažení nezávislosti (FÁREK, 1982, s. 10). Po konci války v srpnu 1945 a po návratu Britů bylo hospodářství v hlubokém úpadku, vládla bída, nedostatek potravin, korupce, vysoká nemocnost a úmrtnost. Singapur byl dočasně vyčleněn z Malajska. Obavy, že by se stal vzhledem k početní převaze čínského obyvatelstva pátou kolonií Čínské lidové republiky, byly chybné.

V polovině 50. let získala značnou popularitu nově založená Lidová akční strana (PAP = People's Action Party). Vítězstvím ve volbách v roce 1959, které následovaly potom, co Singapuru dostal autonomní statut, získala strana nárok na vytvoření vlády. V roce 1963 se Singapur stal součástí konfederace zvané Malajsie, sestávajícího se ze západního Malajska, Singapuru a území na Borneu. Národnostní spory, hlavně malajsko-čínské třenice, tím ale neskončily. Vnitropolitické boje vyvrcholily v létě 1965, kdy byl Singapur z malajské federace vyloučen. Získal tak vlastní samostatnost a začala nová etapa moderní historie Singapuru (STRNAD, 2001, s. 36-37). První sčítání lidu v samostatném Singapuru proběhlo v roce 1970 (2 013 600 obyvatel), další pak v letech 1980 (2 282 100 obyvatel), 1990 (2 735 900 obyvatel), 2000 (3 273 400 obyvatel) a 2010 (3 771 700 obyvatel, Department of Statistics Singapore, 2010).

5. Identita

5.1 Pojem identita

Lidská směsice v Singapuru může vyvolávat údiv. Jak je možné, že mezi těmito odlišnými skupinami nedochází ke konfliktům? Zeptá – li se člověk známého, je – li Číňan, dostane pravděpodobně odpověď „Ne, pradědeček sem sice přišel z Číny, ale já jsem Singapurčan.“ V moderním Singapuru se podařilo přesvědčit starší a vychovat mladé generace, že jejich státní identita je výš než identita národnostní, byť by měla až tisícileté tradice. Zdá se, že to funguje, ale není to jen tak samo sebou. Zákony proti narušování národnostní harmonie jsou až extrémní a bývají uplatňovány se vší tvrdostí (STRNAD, 2001, s. 14).

Identita vypovídá o tom, nakolik se my sami poznáváme v jiných, vypovídá o tom, do jaké míry my sami se chceme ztotožnit s jinými, do jaké míry se přirozená individuálnost každého z nás ztotožní v daném okamžiku a území s jinými a my se svým postavením zrovnoprávníme s ostatními osobami. Podstata tohoto procesu nespočívá v míře prostorových úrovní a vazeb, ale v samotném principu dobrovolného přijetí rovnocennosti a identického postavení s jinými skupinami obyvatel. Jedná se o aktivní, uvědomělý a odpovědný vztah člověka k prostoru, k lidem, kteří v něm žijí, i k sobě samému. Identita je projevem individuální odpovědnosti člověka a je vázána na konkrétní činy. Územní identitou lze rozumět nezaměnitelnost, jednotu, shodnost a harmonii v chování souboru obyvatel daného území v konkrétním momentu, přijetí hodnot, ideálů, motivů a aspirací od jiných a ztotožnění se s nimi. Identita území je tím významnější, čím těsnější vztahy mají vědomosti lidí s jejich činnostmi, zájmy a aktuálními úkoly, se kterými se v průběhu života v daném prostoru setkávají (VENCÁLEK, 2003, s. 15-16).

Identita znamená také zařazení se do kategorie, do zvláštní skupiny, např. „jsem občan“. Předpokládá se, že budou pozitivněji vidět vlastní skupinu ve srovnání s jinými, a že se budou snažit zvýšit její meziskupinový status. Děje se to prostřednictvím srovnávání. Protože se očekává potřeba pozitivního sebepojetí, lze předpokládat také tendenci příznivě odlišovat vlastní skupiny od jiných (TAJFEL, 1982).

5.2 Utváření identity

Územní identita se tvoří dvěma způsoby: pamětí nebo projektováním budoucnosti. Pamětí rozumíme mimo jiné i fenomén, který se výrazně podílí na utváření společenských norem, zvyklostí, na formování určitých kulturních vzorů prostorového chování obyvatel v čase. Zvláště tzv. kolektivní paměť uchovává významné společenské jevy, zážitky a události. Identita není něco stálého, konstantního a neměnného, ale podléhá změnám, které odpovídají proměnám paměti.

Projektování budoucí identity nemůže vycházet jen z napodobování „cizího vlivu“, ale mělo by být odrazem vnímání změn racionálních a subjektivních sil působících jak vně, tak i uvnitř daného územního celku. Projektování identity nemůže být výsledkem pouhého přizpůsobení se daným změnám. Může se ale odvíjet od drobné, každodenní práce a života obyvatel v obcích, a tedy projekce identity v úrovni lokální a místní.

Pokud má identita z hlediska času schopnost generační prostupnosti, což se stále potvrzuje, pak jsou lidem stále nastolovány protisměrně působící síly tradic a inovací. Vztah mezi tradicí a inovací je pro územní rozvoj každého konkrétního území velmi významný. Smyslem identity je propojení protisměrného působení tradic a inovací, směřující k harmonii a generačnímu přenosu vědomí identity (VENCÁLEK, 2003, s. 16-18).

5.3 Koncept sdílených hodnot

5. ledna 1991 byl představen Parlamentem Singapuru koncept *White Paper on Singapore's Shared Values*. Koncept podporuje „sdílené hodnoty“, které by měly vést k rozvoji singapurské identity. „Sdílené hodnoty“ představují tyto body:

- 1) Národ před komunitou a komunita před sebou samým
- 2) Rodina, jako základní jednotka společnosti
- 3) Podpora komunity a respektování jedince
- 4) Konsenzus, nikoliv konflikt
- 5) Rasová a náboženská harmonie

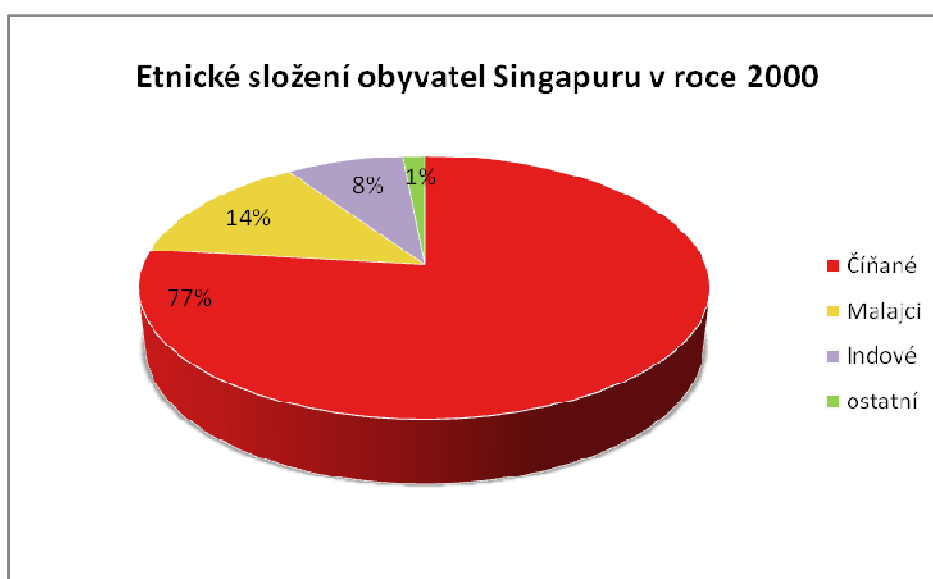
Veřejné reakce nebyly nijak nadšené. Prvky jsou přejímány ve školních sylabech a předpokládá se dlouhodobý dopad na obyvatelstvo Singapuru. Západní pozorovatelé kritizují princip „sdílených hodnot“ jako odsunutí liberální demokracie, individualismu a lidských práv na vedlejší kolej. Nicméně vláda se snaží vyřešit otázku singapurské identity důrazem na hlavní element totožnosti Singapurčanů, a sice povědomí společného určení, aby tak podpořila klíčové hodnoty patriotismu a věrnosti k Singapuru (MAUZY, MILNE, 2002).

6. Etnické a náboženské skupiny

6.1 Etnické složení

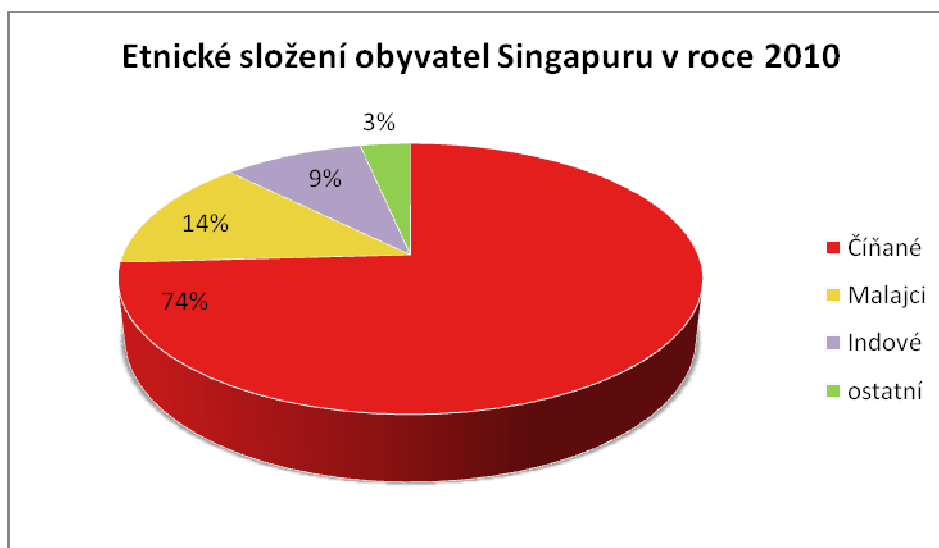
Obyvatel Singapuru stále přibývá, početní poměr mezi národnostmi se mění. S ohledem na nejnovější statistické údaje lze říci, že v Singapuru žije 74,1 % občanů čínské národnosti, 13,4 % malajské a 9,2 % indické. Zbývající 3,3 procenta jsou „ostatní národnosti“. Celkem sta procent představuje (k 30. 6. 2010) 3 771 700 státních příslušníků Republiky Singapur (Department of Statistics Singapore, 2010).

Data o etnickém a náboženském složení nezahrnují obyvatele, kteří nejsou oficiálně dlouhodobými rezidenty (občany Singapuru, nebo osobami s povolením k dlouhodobému pobytu), ale na populaci Singapuru a jejím růstu, mají zásadní podíl. Celková populace Singapuru čítá 4 740 737 obyvatel (odhad pro červenec 2011, CIA, 2010). Lidé, kteří zde žijí, ale nemají singapurské občanství, bývají Pákistánci, Cejloňané, lidé z Bangladéše, Indonésané, Filipínci, Thajci, Vietnamci, Barmánci, Arabové a Japonci. Těchto obyvatel, kteří nejsou státními příslušníky Singapuru, je dle odhadů téměř 1 milion. Mají tedy na populaci více než 20% podíl. V současné době se singapurské občanství získává velmi obtížně.

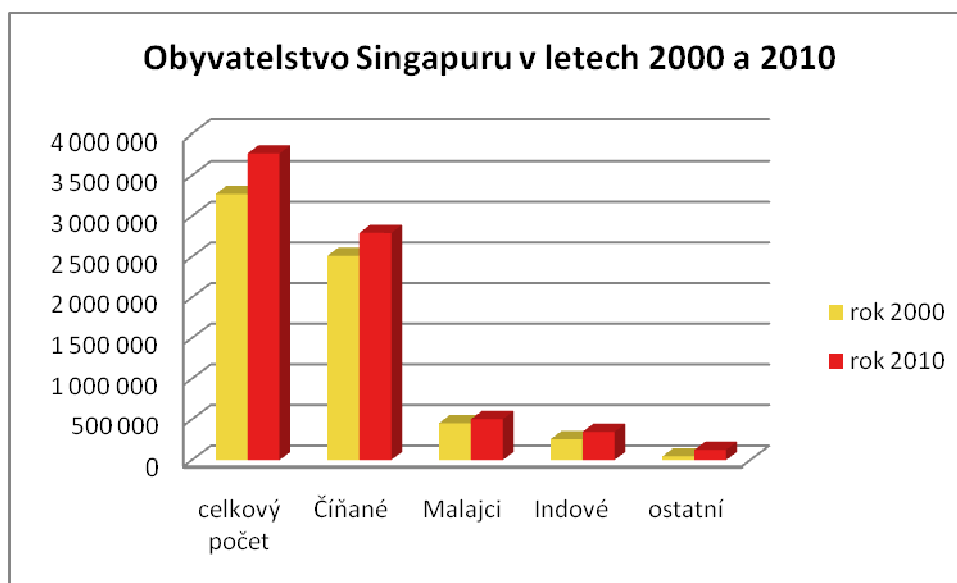
Obr. 3 Etnické složení obyvatel Singapuru v roce 2000

(Department of Statistics Singapore, 2010)

Obr. 4 Etnické složení obyvatel Singapuru v roce 2010

(Department of Statistics Singapore, 2010)

Obr. 5 Srovnání etnického složení obyvatel Singapuru v roce 2000 a 2010

(Department of Statistics Singapore, 2010)

V grafech na obrázcích 3 a 4 je znázorněno etnické složení obyvatel Singapuru v letech 2000 a 2010. Na první pohled je v obou grafech viditelná naprostá převaha čínského obyvatelstva a velmi malé procento obyvatel jiných národností. Z grafu na obr. 5 je patrné, že obyvatel od roku 2000 přibýlo (zvýšení celkového počtu z 3 273 400

na 3 771 700 obyvatel). K absolutnímu úbytku nedošlo ani u jedné ze čtyř uvedených skupin, došlo však k procentuálnímu snížení podílu čínského obyvatelstva na celkové populaci. V roce 2000 tvořili Číňané 77 %, v roce 2010 jen 74 % obyvatelstva (Department of Statistics Singapore, 2010).

6.2 Jazyk

Úředními a běžnými hovorovými jazyky jsou angličtina, čínština (spisovná, tzv. mandarín), malajština a tamilština. Hlavním a společným jazykem je ale angličtina. V její nejčistší formě se s ní setkáte u vzdělavců, státních úředníků a pracovníků cestovního ruchu. Nejrozšířenější je v podobě „singlish“ – angličtiny proložené výrazy z malajštiny a čínštiny (STRNAD, 2001, s. 58).

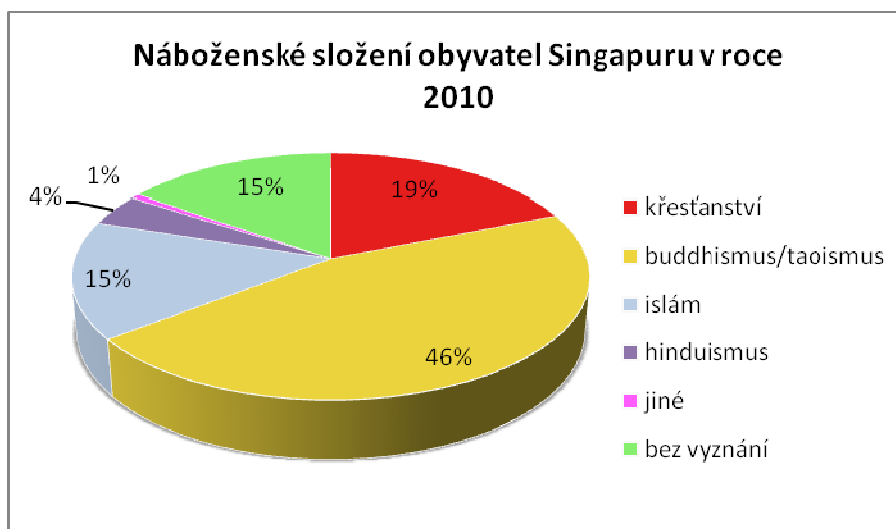
Ve výchovném systému jsou na stejnou úroveň postaveny všechny čtyři jazyky. V tomto ohledu není patrná žádná diskriminace. Na ryze anglických školách studuje každý žák navíc jeden z uvedených asijských jazyků. Číňané se na druhou stranu povinně učí angličtinu. V tab. 1 jsou pro porovnání uvedeny příklady vět v češtině, spisovné angličtině a v tzv. singlish. Věty v singlish se od spisovné angličtiny liší zejména slovosledem a používáním slabik *mah* (otázka) a *lah* (odpověď).

Tab. 1 Příklady vět v češtině, angličtině a singlish (ROSE, 2009)

čeština	spisovná angličtina	singlish
Kde si mohu vyzvednout zavazadla?	Where do I go to collect my luggage?	Go where take bag, mah?
Žvýkačky jsou v Singapuru zakázány, že?	You mean chewing gum is prohibited in Singapore?	Gum cannot, mah?
Mám platit pokutu? Proboha.	I'm being fined? Oh dear.	Kena saman? Die, lah.
Ale v tomto obchodě nemají nic, co bych si dal k jídlu.	But there is nothing sold at this coffeeshop that I would like to eat.	But this kopitiam got nothing to makan lah.
Tak budeme zde jíst?	So are we still dining here?	So like that how?
Cože? Ty opravdu nevíš?	What? You mean you really don't know?	Huh? You don't know mah?
Jsem svolný k diskuzi.	I'm open to suggestions.	Anything also can.
Máte rezervaci?	Do you have a reservation?	You early-early call, not?
Doporučil byste tohle jídlo?	Would you recommend this dish?	This dish good or not, mah?
Příště bych radši jedl ve stánku.	Next time, I'd rather eat at a hawker center.	Go hawker centre better!

6.3 Náboženské složení

Singapur není jen směsicí národností, ale i náboženství. Vedle sebe zde žijí vyznavači taoismu a buddhismu (tvoří 46 % populace), křesťanství (19 %), islámu (15 %) a hinduismu (4 %). Bez vyznání je 15 % obyvatel (Department of Statistics Singapore, 2010). Stát v tomto směru vyniká etikou a smířlivým postojem k příslušníkům různých náboženských skupin. Těžiště státního usilování spočívá jinde a uctívání náboženských tradic je z tohoto hlediska bráno jako neškodné. Lidi spojuje především hrdost na společnou státní příslušnost. Vzhledem k rozmanitosti náboženství však nemá vláda zrovna lehkou situaci. Svoboda vyznání je nejen proklamovaná, ale i uplatňovaná a někdy dá dost práce zavděčit se přitom všem náboženským obcím a nedopustit se přitom preference některé z nich. Politicko-náboženské taktizování si například vyžádalo sestavení pořadníku oficiálních státních svátků (BUBLA, 1977, s. 175). Z grafu náboženského složení obyvatel Singapuru v roce 2010 (obr. 6) je patrné bezmála 50% zastoupení vyznavačů buddhismu či taoismu a velmi malé procento jiných náboženství než je buddhismus, taoismus, křesťanství, islám či hinduismus.

Obr. 6 Náboženské složení obyvatel Singapuru v roce 2010

(Department of Statistics Singapore, 2010)

Pro Singapur je charakteristické, že ačkoliv si každá etnická skupina zachovává svou kulturu a jazyk, existují mezi národnostmi sílící svazky na základě každodenního

styku a společných zájmů. Pro zjištění etnických charakteristik v Singapuru nestačí otevřít noviny či encyklopedii. Člověk se musí ptát jednak příslušníků jisté národnostní skupiny, od nich se dozví vše kladné, a potom těch druhých, ti dodají zápory.

Obr. 7 V Singapuru se běžně setkávají obyvatelé různých národností
(M. Lepíková, 2010)

6.4 Číňané

Číňané jsou většinou hloubaví a přitom veselí, snášenliví, starostliví a úslužní, trpěliví a současně nevyzpytatelní. Za ostře řezanými tvářemi člověk tuší dvě rozdílné roviny myšlení. Jedna rovina je komunikativní, pro veřejnost. Druhá je osobním majetkem, privátním zákoutím, pozůstatkem tradic, náboženských představ, zvyklostí a znalostí. Pouto s minulostí je velmi silné. I velmi prostí lidé často zavádí hovor k legendárním dynastiím a událostem. Singapuráné čínského původu ovládli obchod. Jsou opatrní, nápadně šetrní, podnikaví, houževnatí. Dovedou kalkulovat a odhalit nejslabší místo protivníka (BUBLA, 1977, s. 18).

Často jsou považováni za trochu chladné, kalkulující, arogantní a neproniknutelné. Je možné, že tento dojem je mimo jiné i důsledkem toho, že Číňan je tradičně tvor kolektivní, v jeho mysli je pojem „my“ skoro vždy nadřazen pojmu „já“ a jako představitel silného celku cítí a jedná jinak, než by činil samostatný a na celku nezávislý jednotlivce. Ale on stejně po takovém individualismu touží a usiluje, aby podvědomé závislosti na celku unikl. Tento únik a povýšení se na jednotlivce, schopného vlastních, zcela individuálních rozhodnutí, vidí mnohý singapurský Číňan

v penězích a dosažení moci, za kterými dokáže jít neochvějně, a je-li to nutné, i tvrdě (STRNAD, 2001, s. 31). Mezi Číňany panuje tzv. kiasu mentalita, neboli strach z prohry, pramenící z přehnané ctižádostivosti a snaze být vždy lepší než okolí a nezklamat tak sebe, rodinu, společnost. Projevuje se mezi studenty na universitě, mezi konkurenty v práci, ale i v metru při souboji o volné sedadlo.

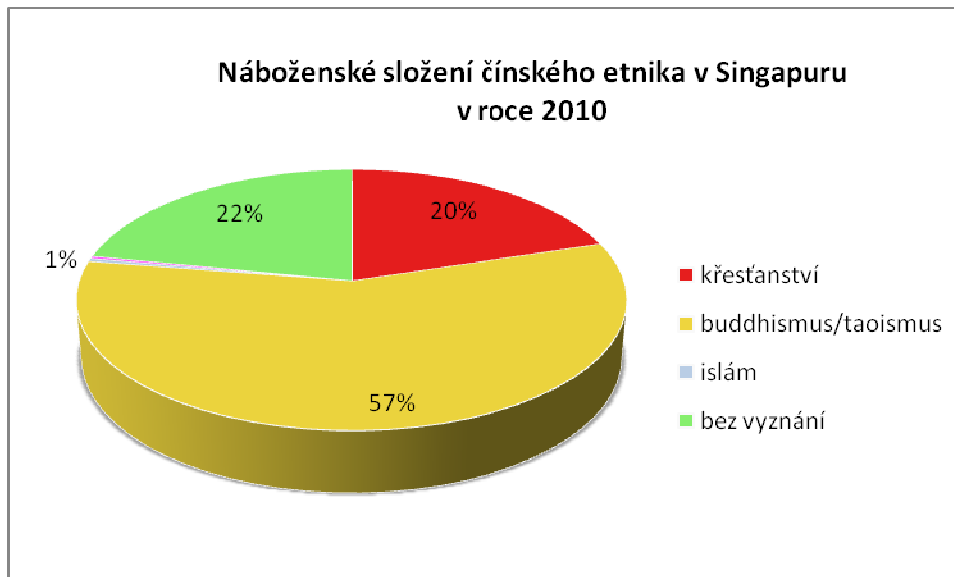

Obr. 8 Početná čínská rodina při novoroční oslavě (M. Lepíková, 2010)

Přes svou multikulturalitu je Singapur jednou ze společností s nejvýraznější čínskou složkou mimo území Číny. Čínské tradice, nápisy, noviny, festivaly, náboženské rituály, dialekty a další jsou na každém rohu. Oproti Číňanům žijícím v Číně jsou singapurští Číňané více otevření myšlenkám ze západu. Projevuje se to zejména na jejich dialektech a náboženských rituálech. Jazykově nejsou všichni singapurští Číňané jednotní, ale dělí se na skupiny Hokkien, Teochew, Cantonese, Hakkas, Hainanese a další.

V době osídlování se čínské etnikum shromažďovalo v oblasti tzv. Chinatown. Od starého, historického Singapuru se dnešní Čínská čtvrť značně liší. Byla zredukována na nepatrný zlomek bývalého města, zmizely legendární obchodní domy, tržnice, originální knihkupectví a částečně i pouliční život. I zde vyrostl supermoderní Singapur. Mnoho nechybělo a celý Chinatown byl srovnán se zemí (STRNAD, 2001, s. 39-40). V poslední chvíli si ale vláda uvědomila, že tato čtvrť je nejryzejší památkou na historii a jádro, včetně několika náboženských staveb, zachránila. Dnes je zde

alespoň na malé ploše zachována původní čínská zástavba a najdeme zde buddhistické a taoistické chrámy či obchůdky s typicky čínským sortimentem (jídlo, koření, jídelní hůlky, oblečení, bytové doplňky).

Obr. 9 Náboženské složení čínského etnika v roce 2010

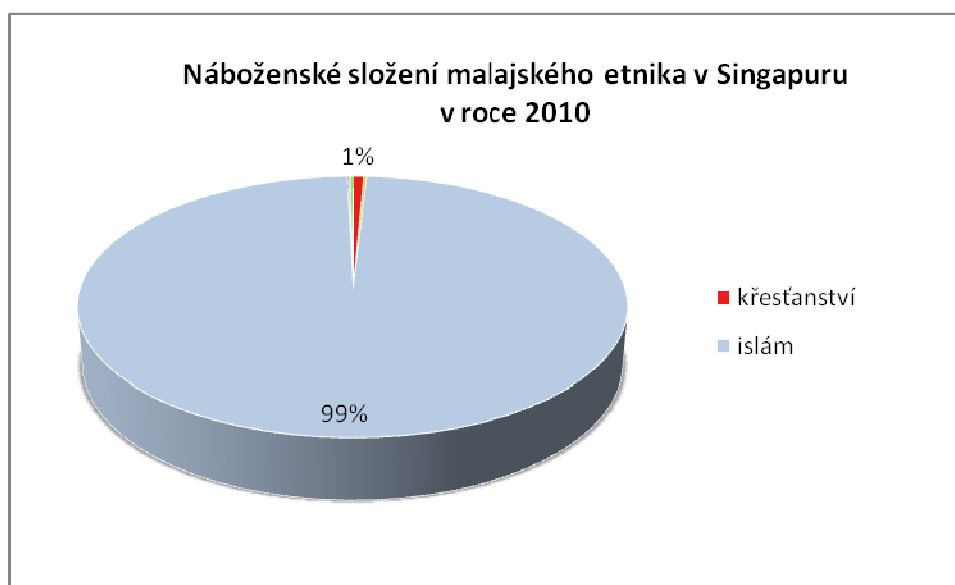
(Department of Statistics Singapore, 2010)

Z grafu na obr. 9 vyplývá, že více než polovina singapurských Číňanů jsou buddhisté či taoisté. V minulosti převládal taoismus, ale mladší generace buďto přestoupily k buddhismu nebo se staly nevěřícími. Mnoho věřících hlásících se k buddhistickému či taoistickému učení, praktikuje spíše dodržování čínských lidových tradic. Poměrně silné zastoupení (20 %) mají i křesťané. Náboženské rituály, ve kterých se mísí prvky buddhismu, taoismu a konfucianismu, probíhají především v buddhistických a taoistických chrámech, z nichž velká část má konexe s náboženskými organizacemi v Číně nebo na Tchaj Wanu. Chrámy jsou rozprostřeny po celém městě, největším je chrám Kong Meng San Phor Kark See. Věřící meditují, zapalují vonné tyčinky, zpívají náboženské písně a tiše se modlí.

6. 5 Malajci

V době založení byli v Singapuru Malajci nejsilnější národnostní skupinou, ale s rostoucím přistěhovalectvím Číňanů se situace rychle obrátila a dnes mají na celkovém počtu obyvatel jen 14% podíl (Department of Statistics Singapore, 2010). Jsou tak druhou nejpočetnější skupinou.

Oproti Číňanům a Indům působí Malajci odlišně. Jsou přátelštější, laskaví, zdvořilí, způsobilí. O to více k cizincům. V jejich povaze můžeme často spatřit až nadbytek vřelosti. Ale to jen pokud jde o styk čistě lidského, nekomerčního a pomíjivého charakteru. V jiných případech dovedou být zcela lhostejní až apatičtí. Žijí svým vlastním životním stylem a západní systematickost a čínská ctižádostivost jsou jim, až na výjimky, cizí. Jejich národní zvyky pohostinnosti, respektu ke starším, vždy pokud možno příjemná nálada a harmonické rodinné a komunální vztahy jsou nedotknutelné a bývají takřka za všech okolností zachovány.

Obr. 10 Náboženské složení malajského etnika v roce 2010

(Department of Statistics Singapore, 2010)

Singapurští Malajci jsou z hlediska náboženského vyznání velmi homogenní skupinou. Prakticky 99 % z nich vyznává jako své náboženství islám (viz obr. 10). Islám je ve zdejší náboženské pestrosti víra s mimořádně silným morálním podtextem.

Islámská víra se sem dostala přes Indii. Během dlouhé cesty ztratila některé prvky sveřeposti a neústupnosti a také si vypůjčila drobné detaily z buddhismu, hinduismu a pohanství. Proto tento malajský islám svou vnější formou nenápadně zapadá do atmosféry náboženské snášenlivosti, která v celé zemi panuje.

Všechny drobné úpravy jsou však jen povrchové, a tak i v Singapuru se muslimové přísně drží svých pěti hlavních pilířů víry: není jiného boha než Alláha a Mohamed je jeho prorok, je povinností modlit se pětkrát denně s tváří obrácenou k Mekce, je povinností dávat almužny a přispívat do dobročinných fondů, je povinností postit se během měsíce ramadánu a je povinností vykonat alespoň jednou v životě pouť do Mekky.

Kromě těchto pilířů ale islám do značné míry upravuje i sociální vztahy. Existuje řada příkazů o chování, o vztazích mezi lidmi, mezi manželi, o praktické morálce a solidárnosti. Není dovoleno jíst vepřové maso, pít alkohol a požívat drogy. Jsou zakázány hazardní hry a sázky. Odsuzuje se sebevražda. Mešity jsou i v Singapuru ohromné, až asketické stavby se světlými stěnami bez výzdoby. Nekáže se tady a neobětuje. Islám nemá složité rituály, hierarchii ani kněze. Víra v Alláha se sděluje modlitbou. Ta je recitací určitých částí koránu, doprovázených modlitebními pohyby rukou, poklekáváním nebo hlubokými úklony (STRNAD, 2001, s. 18-19).

Obr. 11 Malajské ženy na nákupu (M. Lepíková, 2010)

6.6 Indové

Indové byli v Singapuru po britském osídlení první přistěhovaleckou vlnou. Stalo se tak v podstatě náhodou. Během prvních měsíců existence Singapuru proplouvala kolem ostrova loď převážející vojenskou posádku pěti set indických mužů. Nejvyšší úředník Singapuru dodnes nevysvětleným trikem posádku převedl s okamžitou platností k obraně ostrova a stal se, že po vypršení lhůty služby tu všichni vojáci zůstali. Pak se přistěhovali další, s vidinou, že až si našetří peníze, vrátí se zpět do Indie. Tak to Indové praktikovali až donedávna a hlavně proto také asi mezi Indy v Singapuru vždy byl, a dodnes zčásti je, nepoměr mezi počtem mužů a žen. Dnes, kdy se situace výrazně zlepšila, připadá na 43 mužů 40 žen (Department of Statistics Singapore, 2010).

Indové tvoří v Singapuru 9 % z celkového počtu obyvatel (Department of Statistics Singapore, 2010). Velká část z nich obývá čtvrt Malá Indie. Nežijí sice už pouze zde, jako za dob Rafflese, ale v Malé Indii je jich největší koncentrace. Při procházce touto pestrobarevnou čtvrtí plnou vůní není slyšet čínštinu ani malajštinu, ale víc angličtiny a hlavně indické dialekty. Většina tváří je tmavá, tmavohnědá až černá – to jsou Tamilové z jihu Indie a ze Šrí Lanky. Ženy chodí zahalené v zářivých sárí, ozdobené zlatými náramky a náušnicemi, jež jsou symbolem blahobytu.

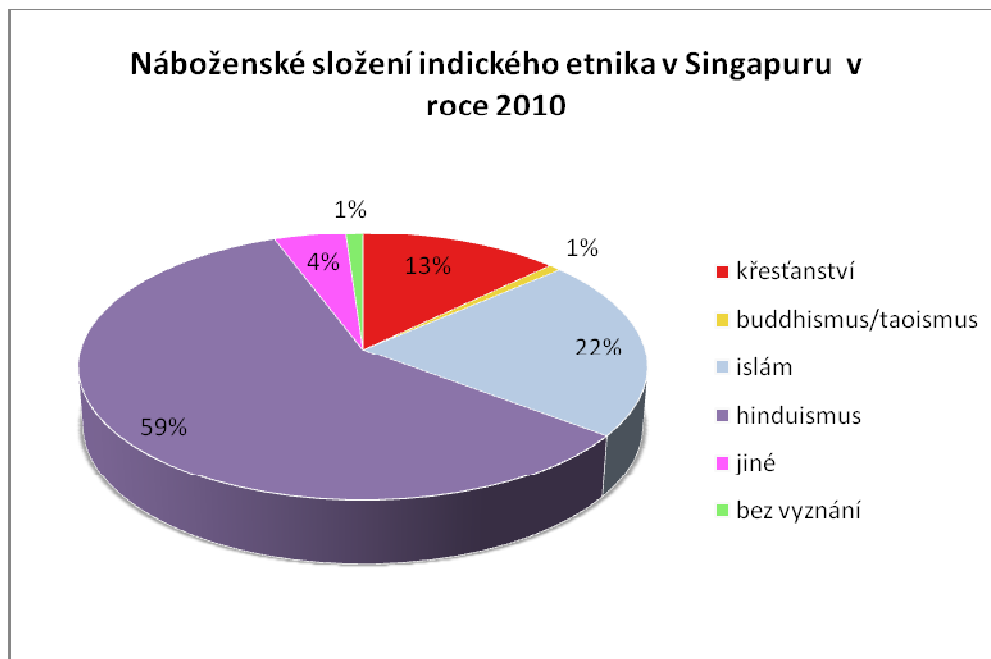
Obr. 12 Indické ženy (M. Lepíková, 2010)

Ulice jsou živé, prostoupené vůní všeho, co souvisí s potravou – zelenina, ovoce, rýže, čaje, koření. Kromě kurkumy, kardamomu, fenyklu a pepře se používá hodně karí,

což je směsice namletého koření. Všude jsou restaurace s ostrým jídlem, jí se pravou rukou. Dotknout se jídla levou rukou nelze, neboť je určena k udržování hygieny sedacích částí těla (STRNAD, 2001, s. 20-21).

Indové jsou stejně podnikaví jako Číňané. Vlastní spoustu textilních podniků, krámků a obchodů, z nedostatku jiných příležitostí se věnují i distribuci zboží dováženého z Evropy, Indie, Pákistánu či Spojených států. Často se uplatňují jako věřitelé a živí se úvěrem ze zapůjčených částek (BUBLA, 1977, s. 117). Pro svou snaživost a relativně dobré vzdělání Indové vynikají v některých oborech, např. na úřednických místech ve státních službách je jejich počet mimořádně vysoký. Etničtí Indové jsou i přístavními a továrními dělníky a dobrými obchodníky. Na vyšších stupních společenského žebříčku jsou jejich pozic nejsilnější v oboru zahraničních věcí, odborovém hnutí a žurnalistice. Chudí i bohatí Indové se v Singapuru cítí doma a považují jej za svou zemi.

Indové jsou nehomogenní nejen z hlediska etnické příslušnosti (jsou zde Malajlámci, Telugové, Hindustánci a Tamilové), ale také z hlediska náboženství (obr. 13). Menší část z nich jsou muslimové, tak jako v jejich pravlasti. Je zde i malá skupina indických křesťanů, ale suverénní většinu tvoří hinduisté.

Obr. 13 Náboženské složení indického etnika v roce 2010

(Department of Statistics Singapore, 2010)

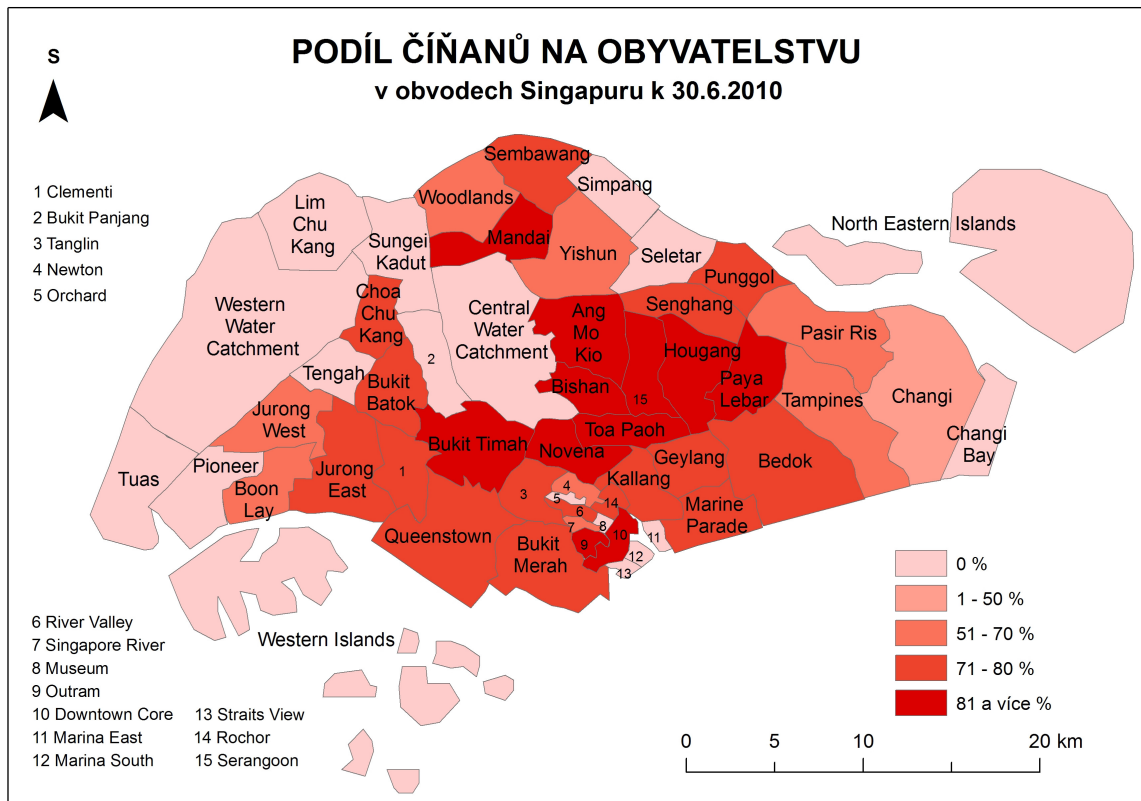
Hinduismus se laickému pozorovateli jeví jako rituální uctívání bohů v chrámech. Těchto bohů není málo, mají lidské, polozvířecí i zvířecí podoby. Toto je populární, lidová část hinduismu. Každý hinduista má svého vybraného boha, kterého během rituální modlitby uctívá doma nebo v chrámech. Chrámy překypují výzdobou a pestrými barvami. Během rituálu se socha hlavního boha za světla lamp a svící omývá, převléká a zdobí. Přístup ke hlavnímu bohovi má jen kněží a pár pomocníků, kteří chodí polonazí, jen v bederních rouškách a označení popelem na čele. Atmosféru dotváří vůně otevřeného ohně, květin, olejů a trávy a hudební doprovod.

Za pestrostí pro oči, uši i čich se skrývá méně známá část hinduismu. Je jí vědomí existence Brahmy, nejvyšší bytosti, všudypřítomné, vševědoucí, všemohoucí, nekonečné a věčné, z níž celý vesmír opakovaně vzniká a zaniká. Je to i víra v neustálý řetězec znovuzrození, reinkarnací a návratu duše do nového fyzického bytí, který ovlivní karma – čin (STRNAD, 2001, s. 23-24).

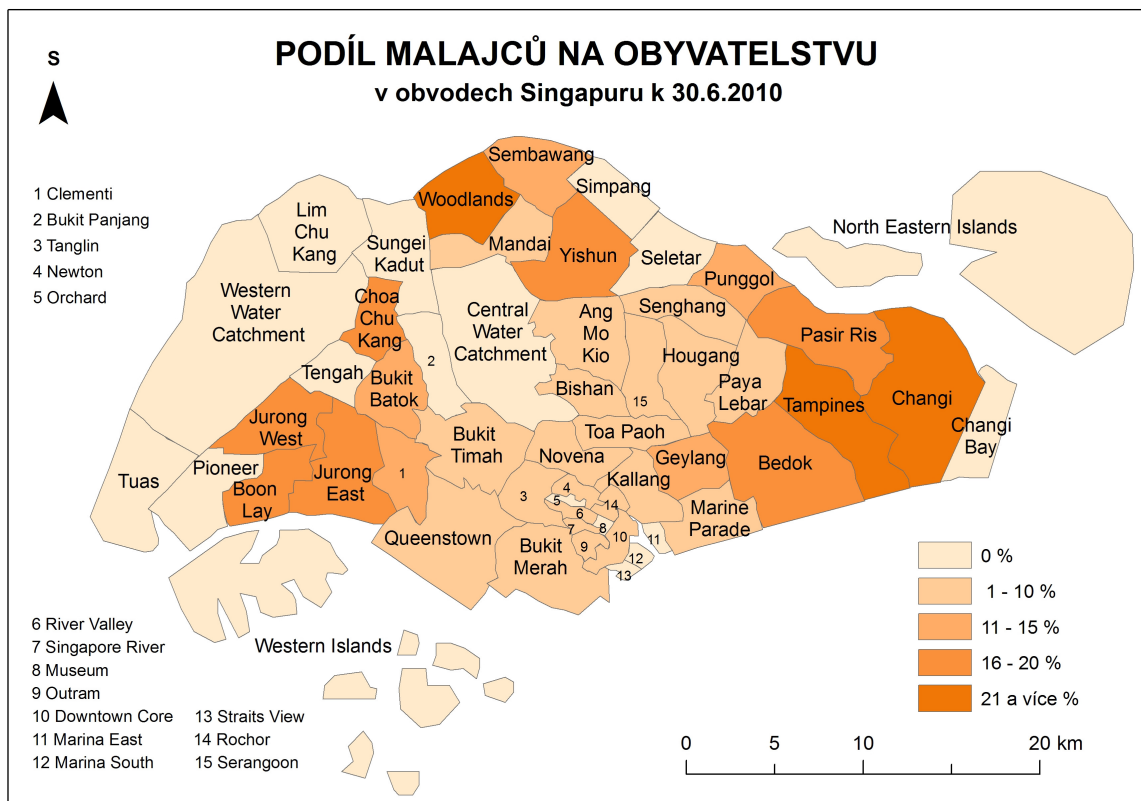
6.7 Prostorové rozmístění etnických skupin

Na základě aktuálních dat Singapurského statistického úřadu za sčítání lidu 2010 bylo možné zkoumat prostorové rozmístění jednotlivých etnických skupin (viz obr. 14 až 17). Z kartogramů je patrné, že i přes snahu státu korigovat osídlování částí města se najdou oblasti, jež konkrétní etnika obývají častěji než jiná. Toto rozmístění je často pozůstatkem minulosti, kdy některá povolání byla vykonávána výhradně určitými národnostmi (např. Indové – práce v docích, Číňané – obchodníci). Stejná povolání se shromažďovala na jednom místě a vytvářela tak enklávy. Některé obvody vykazují nulový podíl obyvatelstva, neboť jde o vojenský prostor, který není obydlen.

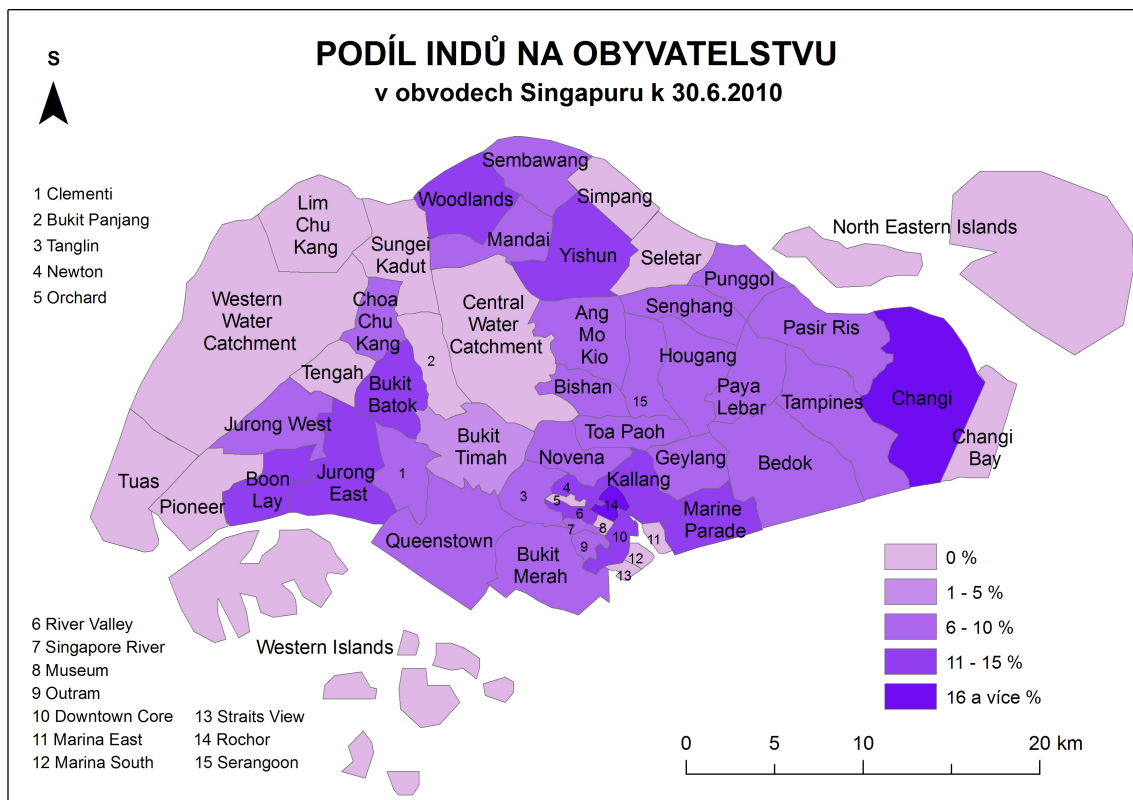
Číňané mají největší podíl na obyvatelstvu v centrální části města, u Malajců je tomu naopak. Největší koncentrace Malajců je v okrajových částech města. Indové se více zdržují v přístavních oblastech a na místech, kde probíhají stavební práce (např. Changi – letiště). Zajímavou enklávou je část Little India (obr. 16, č. 14) v centru Singapur. V centrální části se nejvíce zdržuje i obyvatelstvo ostatních národností, zřejmě z důvodu těsné blízkosti obchodních a finančních center a pracovních příležitostí.

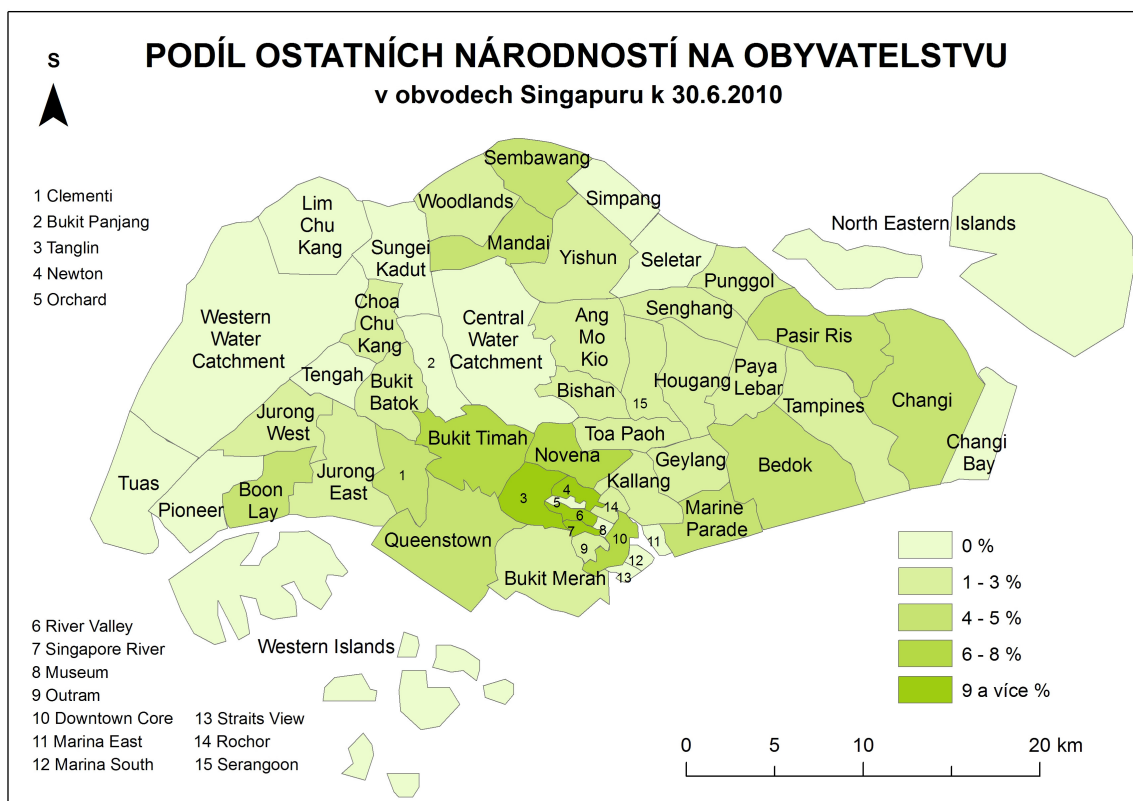
Obr. 14 Podíl Číňanů na obyvatelstvu v obvodech Singapuru (M. Lepíková, 2011)

Obr. 15 Podíl Malajců na obyvatelstvu v obvodech Singapuru (M. Lepíková, 2011)

Obr. 16 Podíl Indů na obyvatelstvu v obvodech Singapuru (M. Lepíková, 2011)

Obr. 17 Podíl ostatních národností na obyvatelstvu v obvodech Singapuru (M. Lepíková, 2011)

6.8 Politické pozadí

Otázky týkající se náboženských a rasových záležitostí prozkoumává prezidentská rada, která dbá na dodržování práv a svobod občanů Singapuru (ZBOŘIL, 2009). Prostřednictvím prezidentské rady také parlament předkládá prezidentu ke schválení jednotlivé návrhy zákonů. Rada návrhy posuzuje z hlediska práv jednotlivých etnických skupin a dohlíží na to, aby nebyla narušována náboženská či rasová rovnost singapurských občanů. Zvláštností soudnictví jsou tzv. islámské soudy, uplatňující v případech, že obě strany jsou muslimové, islámské zákony v otázkách sňatků či rozvodů (FÁREK, 1982, s. 28).

Vláda se zaměřuje především na řešení problémů pramenících z ekonomické a národnostní situace. Politická strana PAP (People's Action Party) si vytvořila kontrolu nad společností a do značné míry se jí podařilo vyřešit důsledky dlouhé britské koloniální nadvlády ve sféře sociální. Věnuje velké úsilí neobyčejně složité národnostní otázce. Prvním krokem ke zrovnoprávnění všech národností bylo uznání 4 oficiálních jazyků (angličtina, čínština, malajština a tamilština) v roce 1955. K řešení jazykové nejednotnosti přispěla koncepce dvojjazyčného základního školství s angličtinou jako administrativním jazykem pro všechny obyvatele Singapuru. Zvýšenou životní úroveň a tvorbou nových kulturních hodnot se vytváří u obyvatel Singapuru pocit sounáležitosti se Singapurskou republikou, a tak se překonávají silné vazby na země jejich původu (FÁREK, 1982, s. 27).

Stát se svou politikou snaží nenásilně překonat bariéry, které v minulosti dělily národy Singapuru, a vyvěraly hlavně z odlišného způsobu života. Vedlo to k tomu, že příslušníci jednotlivých národností žili v uzavřených městských lokalitách. Tento problém řeší do značné míry nová bytová výstavba, kde již není místo pro tradiční velkorodiny a kde příslušníci různých národnostních skupin žijí pohromadě. Nová bytová politika začala v roce 1960. Do roku 1977 nechal stát postavit 235 000 vysokých panelových domů, ve kterých bylo ubytováno 51 % populace (TROCKI, 2006, s. 144-145). Přidělováním bytů se vládě naskytl možnost kontrolovat rozmístění jednotlivých etnických skupin a začala snaha o integraci obyvatel různých ras. Přes veškerou snahu však docházelo k seskupování rodin stejných etnik a postupně se i v nových sídlištích

vytvořily čínské enklávy (např. sídliště v okolí Ang Mo Kio či Hougang) nebo malajské enklávy (okolí Bedok, Tampines aj.).

Obr. 18 Nové sídliště ve čtvrti Jurong West (M. Lepíková, 2010)

7. Vzájemné vztahy

7.1 Výzkum Ties that bind

Následující kapitola se zabývá vztahy mezi jednotlivými etnickými a náboženskými skupinami. Na toto téma byl v roce 2007 Nanyangskou Technologickou Univerzitou proveden výzkum s názvem Ties that bind. Účelem výzkumu bylo zjistit, zda Singapuřané upřednostňují v běžném životě interakci se spoluobčany téže rasy či vyznání. Osloveno bylo 2 181 občanů, z nichž 306 nechtělo odpovídat vůbec a 42 odmítlo odpovídat, když zjistilo téma výzkumu. Výzkum dokončilo 1824 lidí, z toho 922 bylo Číňanů, 425 Malajců, 425 Indů a 52 spadalo do skupiny „ostatní“. Z pohledu náboženství bylo 655 respondentů buddhistického nebo taoistického vyznání, 436 muslimů, 392 hinduistů, 152 křesťanů a 179 „ostatních“ (tj. bez vyznání či jiného náboženství). Dotazováni byli jak muži, tak ženy různého vzdělání, věku a společenského postavení. Respondenti měli ohodnotit výrok jako ANO (pakliže se s ním ztotožňují), popřípadě NE (pokud se s ním neztotožňují). Do výsledné tabulky bylo následně zapsáno procento respondentů, kteří výrok ohodnotili ANO (tedy se s ním ztotožnili). Podle autorů výzkumu vyjadřují hodnoty 90 a více procent dostatečný stupeň tolerance jedné etnické (náboženské) skupiny k druhé, hodnoty pod 90 % již dostačující nejsou a jsou proto v tabulkách zvýrazněny.

7.2 Postoj Číňanů k ostatním národnostem

Nejvyšší hodnoty, a tedy nejvyšší stupeň ztotožnění se s výrokem, vykazují odpovědi na otázky týkající se interakce s čínským obyvatelstvem (viz tab. 2). Naprostě většině Číňanů by bylo příjemné pozvat čínské přátele na oslavu, oženit/vdát se za Číňana apod. Jen jednou klesla hodnota odpovědi na 98 % - a to u otázky, zda by se respondent cítil příjemně, kdyby většina obyvatel Singapuru byli Číňané. Takřka alarmující jsou však výsledky odpovědi na otázku, zda by se respondent vstoupil do manželství s příslušníkem/příslušnicí malajské či indické národnosti. Hodnoty nabývají pouhých 31 %, což je nejméně z celého výzkumu. Tento fakt poukazuje na obrovský důraz kladený Číňany na tradice (uzavírání sňatků pouze mezi čínským obyvatelstvem)

a zároveň odhaluje mírnou nedůvěru k ostatním rasám, pokud jde o věc tak osobní, jakou je manželství. Poměrně nízké hodnoty byly zjištěny také v postoji Číňanů ke svatbě sourozence s člověkem jiné národnosti než čínské. Tato čísla (76–84 %) nejsou sice tak nízká jako u posuzování vlastního sňatku, ale přesto odhalují negativní postoj ke smíšeným manželstvím. Číňané by se rovněž cítili nejistě, kdyby se ocitli na místě plném Malajců/Indů, popřípadě kdyby většina obyvatel Singapuru byla tvořena Malajci/Indy. Z tabulky je patrné, že čínské obyvatelstvo přístup k etnikům Malajců a Indů nerozlišuje a chová k oběma národnostem takřka stejnou míru důvěry, případně nedůvěry.

Tab. 2 Postoj Číňanů k ostatním národnostem (Ties that bind, 2007)

	Číňané (%)	Malajci (%)	Indové (%)	ostatní (%)
Bylo by mi příjemné pozvat ... přátele na oslavu (narozeniny apod.)	99	82	82	84
Nevadilo by mi, kdyby mé dítě mělo ... kamarády	100	98	98	99
Nevadilo by mi, kdyby se můj bratr/sestra oženil/provdala za ...	100	76	76	84
Oženil/provdala bych se za ...	99	31	31	41
Nevadilo by mi, kdyby můj soused byl ...	100	96	95	98
Nevadilo by mi, kdyby můj učitel byl ...	100	99	99	100
Nevadilo by mi, kdyby můj lékař byl ...	100	93	93	97
Nevadilo by mi v hromadné dopravě sedět vedle ...	99	98	96	99
Nevadilo by mi, kdyby můj šéf byl ...	100	92	93	99
Nevadilo by mi, kdyby můj spolupracovník byl ...	100	99	99	100
Kdybych byl/a šéfem, najal/a bych jako zaměstnanec ...	99	95	95	97
Zvolil/a bych ... členem parlamentu	99	96	97	98
Volil/a bych ... singapurským prezidentem	99	92	94	93
Cítil/a bych se příjemně na místě plném ...	99	79	75	86
Cítil/a bych se příjemně, kdyby většina obyvatel Singapuru byli ...	98	58	56	66

7.3 Postoj Malajců k ostatním národnostem

I v případě Malajců byly nejvyšší hodnoty zjištěny u interakce se stejnou, tedy malajskou národností. Nejnížší hodnoty byly získány u otázek týkajících se smíšených manželství. Přesto byly hodnoty vyšší a dá se proto hovořit o mírně vyšší míře tolerance malajského etnika vzhledem k ostatním etnikům, v porovnání s přístupem čínského

etnika. Zajímavý je rozdíl ve vnímání Číňanů a Indů – zejména v otázce vlastního sňatku. S Číňanem by vstoupilo do manželství 52 % dotazovaných, s Indem pouhých 46 %. Tento nižší práh náklonnosti k indické národnosti je také patrný u posledních dvou otázek. S výrokem „Cítil/a bych se příjemně na místě plném Číňanů“ se ztotožnilo 94 % dotazovaných Malajců, ale s výrokem „Cítil/a bych se příjemně na místě plném Indů“ se ztotožnilo jen 88 % Malajců.

Tab. 3 Postoj Malajců k ostatním národnostem (Ties that bind, 2007)

	Malajci (%)	Číňané (%)	Indové (%)	ostatní (%)
Bylo by mi příjemné pozvat ... přátele na oslavu (narozeniny apod.)	99	90	88	89
Nevadilo by mi, kdyby mé dítě mělo ... kamarády	99	99	98	98
Nevadilo by mi, kdyby se můj bratr/sestra oženil/provdala za ...	99	80	80	79
Oženil/provdala bych se za ...	100	52	46	49
Nevadilo by mi, kdyby můj soused byl ...	100	99	97	97
Nevadilo by mi, kdyby můj učitel byl ...	100	100	99	99
Nevadilo by mi, kdyby můj lékař byl ...	100	99	97	99
Nevadilo by mi v hromadné dopravě sedět vedle ...	100	99	98	99
Nevadilo by mi, kdyby můj šéf byl ...	100	99	99	99
Nevadilo by mi, kdyby můj spolupracovník byl ...	100	99	97	98
Kdybych byl/a šéfem, najal/a bych jako zaměstnance ...	100	97	95	96
Zvolil/a bych ... členem parlamentu	100	100	99	99
Volil/a bych ... singapurským prezidentem	100	99	98	97
Cítil/a bych se příjemně na místě plném ...	100	94	88	92
Cítil/a bych se příjemně, kdyby většina obyvatel Singapuru byli ...	99	92	81	85

7.4 Postoj Indů k ostatním národnostem

Z tab. 4 je patrná nižší tolerance Indického etnika ke smíšeným manželstvím, než jaká byla u Malajců, ale vyšší než u Číňanů. Nejnižší procento souhlasu bylo zaznamenáno s výrokem „Oženil/provdala bych se za Číňana (popř. Malajce či příslušníka jiné rasy)“, které bylo pouhých 35 % (resp. 39 % či 35 %). Je patrná mírná preference malajského etnika před jinými etniky. Oproti předchozím dvěma skupinám jsou Indové více přístupni myšlence vyskytnutí se na místě plném

Číňanů/Malajců/jiných národností, kdy procento souhlasných odpovědí ani v jednom případě nekleslo pod 90 procent.

Tab. 4 Postoj Indů k ostatním národnostem (Ties that bind, 2007)

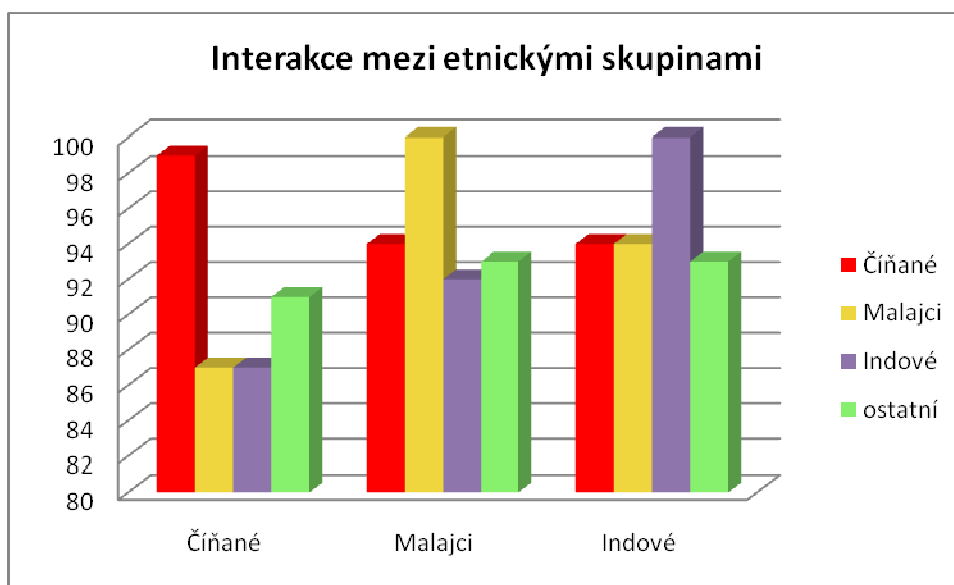
	Indové (%)	Číňané (%)	Malajci (%)	ostatní (%)
Bylo by mi příjemné pozvat ... přátele na oslavu (narozneniny, svatba...)	100	93	94	93
Nevadilo by mi, kdyby mé dítě mělo ... kamarády	100	99	99	99
Nevadilo by mi, kdyby se můj bratr/sestra oženil/provdala za ...	100	76	76	76
Oženil/provdala bych se za ...	100	35	39	35
Nevadilo by mi, kdyby můj souseď byl ...	100	99	98	99
Nevadilo by mi, kdyby můj učitel byl ...	100	100	99	100
Nevadilo by mi, kdyby můj lékař byl ...	100	98	98	99
Nevadilo by mi v hromadné dopravě sedět vedle ...	100	100	100	99
Nevadilo by mi, kdyby můj šéf byl ...	100	99	99	98
Nevadilo by mi, kdyby můj spolupracovník byl ...	100	99	99	100
Kdybych byl/a šéfem, najal/a bych jako zaměstnanec ...	100	99	99	100
Zvolil/a bych ... členem parlamentu	100	99	99	96
Volil/a bych ... singapurským prezidentem	100	99	98	96
Cítil/a bych se příjemně na místě plném ...	99	98	96	96
Cítil/a bych se příjemně, kdyby většina obyvatel Singapuru byli ...	99	97	93	92

7.5 Vzájemná vnímání jednotlivých etnických skupin

Tab. 5 a obr. 19 shrnují vzájemná vnímání jednotlivých etnických skupin. Získané hodnoty jsou jednoduchým průměrem všech předchozích procentuálních hodnot týkajících se interakce jedné skupiny s jinou. Je evidentní, že Singapurci upřednostňují fungování s lidmi téže rasy, jaké jsou oni sami. Výsledek výzkumu však není pro společnost žádnou hrozbou, neboť téměř všechny hodnoty přesahují hodnotu 90 %, která byla autory výzkumu předem stanovena jako dostatečná míra tolerance. Nejnižší hodnoty byly zjištěny u čínské národnosti, která jako jediná neohodnotila sty procenty ani interakci v rámci vlastní národnostní skupiny. Číňané jsou tedy skupinou, která k mezirasovým vztahům přistupuje nejvíce kriticky. Postoj Indů a Malajců vyznívá velmi podobně, Indové jsou mírně přístupnější.

Tab. 5 Vzájemná vnímání jednotlivých etnik (Ties that bind, 2007)

	Číňany (%)	Malajci (%)	Indy (%)
přijetí Číňanů ...	99	94	94
přijetí Malajců ...	87	100	94
přijetí Indů ...	87	92	100
přijetí ostatních ...	91	93	93

Obr. 19 Interakce mezi etnickými skupinami (Ties that bind, 2007)

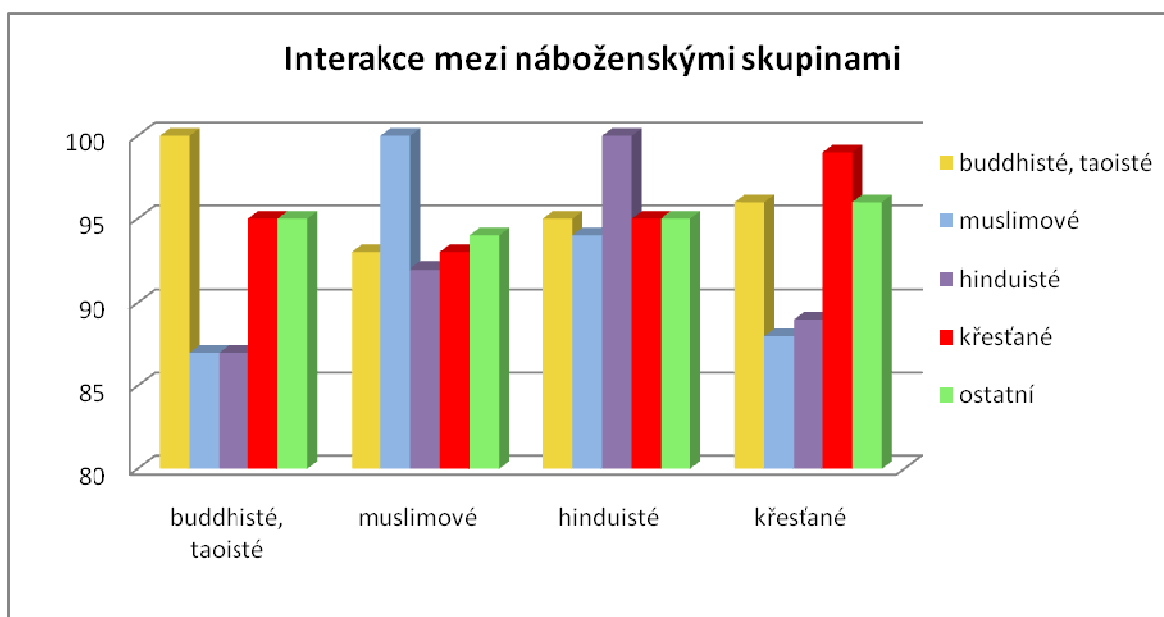
7.6 Vzájemná vnímání jednotlivých náboženských skupin

Jak již bylo napsáno, jednotlivé etnické skupiny se od sebe liší také náboženským vyznáním. Mezi nejpočetnější skupiny patří buddhisté a taoisté, muslimové, hinduisté a křesťané. Zástupcům těchto náboženských skupin byly položeny stejné dotazy jako při průzkumu mínění u jednotlivých etnik, tedy „Bylo by mi příjemné pozvat Buddhistické a taoistické/muslimské/hinduistické/křesťanské přátele na oslavu (narozeniny, svatba...)“ apod. Do tab. 6 jsou podobně jako u tab. 5 zaznamenány průměrné hodnoty odpovědí jednotlivých náboženských skupin ve vztahu k jiné skupině. Nejhorší vztahy panují na úrovni buddhisté (taoisté) – muslimové, buddhisté (taoisté) – hinduisté, křesťané – muslimové a křesťané – hinduisté, kde se průměrné hodnoty odpovědí nedostaly nad hranici 90 %. Věřícími s nejméně vstřícným

postojem k mezináboženské interakci se překvapivě ukázali buddhisté a taoisté, na druhém místě jsou křesťané. Ani tyto výsledky však neznamenají pro Singapur bezprostřední hrozbu náboženských třenic, neboť výsledné hodnoty nejsou nijak hluboko pod hranicí 90 % a vnímání skupin navzájem je tak na velmi příznivé úrovni.

Tab. 6 Vzájemná vnímání jednotlivých náboženských skupin (Ties that bind, 2007)

	buddhisty, taoisty (%)	muslimy (%)	hinduisty (%)	křesťany (%)
přijetí buddhistů, taoistů	100	93	95	96
přijetí muslimů	87	100	94	88
přijetí hinduistů	87	92	100	89
přijetí křesťanů	95	93	95	99
přijetí ostatních	95	94	95	96

Obr. 20 Interakce mezi náboženskými skupinami (Ties that bind, 2007)

11 Závěr

V roce 1819 tvořilo populaci Singapuru 150 obyvatel. Příznivé obchodní podmínky zahájily obrovskou vlnu přistěhovalectví a přilákaly zejména Číňany a Malajce, takže v roce 1824 v Singapuru žilo již 10 683 obyvatel. Trend přistěhovalectví pokračoval i v 19. století, kdy se zde díky nepokojům v Číně a politice volného obchodu vytvořilo početné čínské etnikum. V roce 1901 tvořili Číňané již 72 % z celkového počtu 228 555 obyvatel. Dlouholetou britskou nadvládu ukončil v roce 1942 vpád Japonských vojsk. Nenávist k Japoncům sjednotila singapurský lid bez ohledu na národnost a položila tak základ multikulturního státu. Porážka rovněž narušila přesvědčení o nadřazenosti bílé rasy a poprvé se objevily myšlenky na národní nezávislost. Při prvním sčítání lidu v samostatném Singapuru (v roce 1970, po získání nezávislosti v roce 1965) žilo v zemi již 2 013 600 obyvatel.

V současnosti počet obyvatel Singapuru stále roste. Ze sčítání lidu z roku 2010 vyplynulo, že v Singapuru žije 3 771 700 státních příslušníků, z nichž 74,1 % je čínské národnosti, 13,4 % malajské a 9,2 % indické. Zbývající 3,3 % jsou ostatní národnosti. Kromě občanů Singapuru v zemi žije bezmála milion obyvatel, kteří nemají státní občanství (Pákistánci, Cejloňané, lidé z Bangladéše, Indonésané, Filipínci, Thajci, Vietnamci, Barmánci, Arabové a Japonci). V prostorovém rozmístění obyvatel hraje roli etnická příslušnost a historické okolnosti. Číňané bydlí zejména v centrální části státu, Malajci spíše na okraji, Indové poblíž přístavů. Jednotlivá etnika se liší také náboženstvím. Číňané a Indové jsou z pohledu náboženství nehomogenní skupiny, zato naprostá většina (99 %) Malajců jsou muslimové. Populaci Singapuru tvoří 46 % buddhistů a taoistů, 19 % křesťanů, 15 % muslimů, 4 % hinduistů a 15 % lidí bez vyznání.

Stát dbá na to, aby všechny etnické a náboženské skupiny měly stejná práva a předcházelo se tak konfliktům. Svědčí o tom např. uznání 4 oficiálních jazyků (angličtina, čínština, malajština a tamilština). Běžní občané však nejčastěji hovoří směsicí těchto jazyků, tzv. singlish. Mezi další opatření státu patří např. speciální islámské soudy, koncepce dvojjazyčného školství nebo bytová politika snažící se o integraci obyvatel různých ras.

Z výzkumu Ties that bind vyplynulo, že Singapurci upřednostňují interakci s občany stejné rasy, jaké jsou oni sami. Nejnižší míra tolerance byla zjištěna u čínské národnosti. Postoj Indů a Malajců vyzněl podobně, Indové jsou v mezirasových otázkách mírně vstřícnější.

12 Summary

In 1819 the population of Singapore consisted of 150 inhabitants. Favorable business conditions have launched an enormous wave of immigration and attracted especially Chinese and Malays. In 1824 Singapore had 10 683 inhabitants. Because of the free trade policy and unrests in China the immigration had continued during the 19th century. A large Chinese ethnic group was formed. In 1901 the population reached 228 555 people, out of which 72 % were Chinese. The British rule was ended in 1942 by the invasion of Japanese troops. Hatred of the Japanese united Singaporeans regardless of nationality, thereby laying the basis for a multicultural state. The defeat also undermined belief in the superiority of white race. The idea of national independence appeared for the first time. According to the first census in independent Singapore (in 1970, after gaining independence in 1965) there were 2 013 600 inhabitants living in the country.

Currently, Singapore's population is still growing. The census in 2010 showed that there are 3 771 700 people living in Singapore, of whom 74,1 % are Chinese, 13,4 % Malays and 9,2 % Indians. The remaining 3,3 % are other nationalities. In addition to Singapore citizens there is almost a million people who don't have Singaporean citizenship (Pakistani, Sri Lankans, people from Bangladesh, Indonesians, Filipinos, Thais, Vietnamese, Burmese, Japanese and Arabs). In the spatial distribution of the population both ethnicity and historical circumstances play important role. Chinese live mainly in the central part of the state, Malays rather on the outskirts, Indians near the ports. Ethnic groups also differ by religion. Chinese and Indians are inhomogeneous groups, but 99 % of Malays are Muslims. The population of Singapore consists of 46 % Buddhists and Taoists, 19 % Christians, 15 % Muslims, 4 % Hindu and 15 % people are without religion.

Singapore tries for all ethnic and religious groups to have the same rights. An example is the recognition of 4 official languages (English, Chinese, Malay and Tamil). Ordinary citizens, however, often speak a mixture of languages, known as Singlish. Other measures include special Islamic courts, the concept of bilingual education or housing policy, which is trying to integrate people of different races.

The Ties That Bind research showed that Singaporeans prefer to interact with citizens of the same race. The lowest level of tolerance was found among the Chinese. Attitude of the Malays and the Indians is similar, the Indians are slightly more supportive about race issues.

Seznam použité literatury

- BUBLA, Jiří. *Zaostřeno na Singapur*. první. Praha : Státní tiskárna n. p., 1977. 188 s. ISBN 11-068-77.
- FÁREK, Jiří . *Singapur*. první. Most : Severografia n. p., 1982. 112 s. ISBN 59-033-81.
- MAUZY, Diane K., MILNE, R.S. *Singapore Politics under the People's Action Party*. London: Routledge, 2002. 271 s. ISBN 0-415-24652-0.
- ROSE, Lim Chyi Yng. *Negotiating Gender Identity through the Use of Singlish*. 1. Singapore : Nanyang Technological University, 2009. s. 32.
- STRNAD, Slavomír. *Čínští tygři, čínští draci: Postřehy a úvahy ze Singapuru, Macaa, Hongkongu a Tchaj-wanu*. první. Olomouc : Votobia, 2001. 188 s. ISBN 80-7198-468-X.
- TROCKI, Carl A. *Singapore : Wealth, power and the culture of control*. první. Oxon : Routledge, 2006. 201 s. ISBN 0-415-26385-9
- VENCÁLEK, Jaroslav. *Místní regiony a územní identita*. první. Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, 2003. 53 s. ISBN 80-7042-838-4.
- ZBOŘIL, Zdeněk. *Dějiny Malajsie, Singapuru a Bruneje*. první. Jihlava : EKON, 2009. 387 s. ISBN 978-80-7106-501-2.

Internetové zdroje

- CIA. *CIA - The World Factbook* [online]. 2011, 18.3.2011 [cit. 2011-03-21]. Singapore. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sn.html>>. ISSN 1553-8133.
- Department of Statistics Singapore. *Census of population 2010 – Statistical Release 1: Demographic Characteristics, Education, Language and Religion* [online]. Singapore : 2011, 8.3.2011 [cit. 2011-03-21]. Publications. Dostupné z WWW: <<http://www.singstat.gov.sg/pubn/popn/C2010sr1/cop2010sr1.pdf>>.

- Department of Statistics Singapore. *Census of population 2010* [online]. Singapore : 2011, 8.3.2011 [cit. 2011-03-21]. Publications. Dostupné z WWW: <<http://www.singstat.gov.sg/pubn/popn/c2010sr3/t1-3.pdf>>.
- CHIN, Yolanda ; VASU, Norman. *Ties that bind : A Report on Inter-racial and Inter-religious Relations in Singapore* [online]. I. Singapore : Nanyang Technological University, 2. 11. 2007 [cit. 2011-03-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.rsis.edu.sg/publications/reports/RSIS%20Social%20resilience%20report.pdf>> .
- TAJFEL, Henri . *Annual Reviews* [online]. Bristol : University of Bristol, 1982 [cit. 2011-04-13]. Social psychology of intergroup relations, s. 40. Dostupné z WWW: <<http://web.comhem.se/u68426711/8/tajfel86.pdf>>.